

**VALTIONEUVOSTON ASETUS ALUKSEN MIEHITYKSESTÄ JA LAIVAVÄEN PÄTEVYYDESTÄ
ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA****PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ**

Valtioneuvoston asetusta aluksen miehityksestä ja laivaväen pätevydestä (508/2018) ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan uuden vesiliikennelain (782/2019; jäljempänä *uusi vesiliikennelaki*) ja liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) sisältöä. Asetuksen eräät pykälät ehdotetaan kumottaviksi, koska niillä ei käytännössä ole ollut enää merkitystä. Asetuksen pätevyysvaatimuksia ehdotetaan helpotettavaksi, jotta esimerkiksi aluksella tilapäisissä tarkastus-, huolto- tai luotsaustehtävissä oleville henkilöille tai tilapäisessä työssä oleville viihdetaiteilijoille ei asetettaisi merenkulun pätevyysvaatimuksia. Lisäksi asetuksessa laajennettaisiin vahtiperämiehenkirjan osalta harjoittelumahdollisuuksia suuremmilla kotimaanliikenteen koulualuksilla, mutta lisättäisiin toisaalta alaraja sen koulualuksen koolle, jolla harjoittelun voi suorittaa, niin, että harjoittelua ei voisi suorittaa kaikkein pienimmillä aluksilla, kuten pienillä veneillä. Mahdollisuuksia simulaattorikoulutukseen lisättäisiin. Asetuksella ehdotetaan helpotettavaksi myös lisäpätevyystodistusten myöntämistä, jotta nopeutetaan työllistymistä ja parannetaan työvoiman saatavuutta muun muassa uusissa ympäristöystävällistä polttoainetta käyttävissä aluksissa.

PERUSTELUT**1. Nykytilan arviointi**

Merenkulun ammattipätevyyksiä koskeva lainsäädäntö perustuu pääosin kansainväliseen, erityisesti kansainvälisessä merenkulkujärjestössä (International Maritime Organization, IMO) hyväksytyyn sääntelyyn sekä Euroopan unionin lainsäädäntöön. Merenkulkijoiden koulutuksesta, pätevyyksistä ja muista edellytyksistä määrätään kansainvälisessä merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevassa yleissopimuksessa (SopS 22/1984; jäljempänä *STCW-yleissopimus*).

Suomessa aluksen miehityksestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta säädetään laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetussa laissa (1687/2009) eli ns. laivaväkilaissa. Merenkulkijoiden pätevyyksistä ja koulutuksesta säädetään liikenteen palveluista annetussa laissa. Uusi vesiliikennelaki tulee voimaan 1. päivänä kesäkuuta 2020. Laki selkeyttää vuokravenetoimintaa. Vuokravene poistuu aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetun lain (1686/2009) soveltamisalasta, minkä seurauksena vuokraveneiden laitteista ja varusteista annettu Liikenteen turvallisuusviraston määräys (TRAFI/31284/03.04.01.00/2014) on tarkoitus kumota ja alusten katsastuksista annetusta Liikenne- ja viestintäviraston määräyksestä (TRAFICOM/79524/03.04.01.00/2019) on tarkoitus poistaa vuokraveneitä koskevat määräykset. Vuokravenetoimintaan, jossa venettä käytetään tulonhankkimistarkoituksessa korvausta vastaan, sovelletaan merilakia (674/1994) ja tällaisen miehitettynä vuokratun vuokraveneen kuljettajalta edellytetään liikenteen palveluista annetussa laissa säädettyä vuokraveneen kuljettajankirjaa ja kansainvälisessä liikenteessä lisäksi kansainvälistä huviveneenkuljettajankirjaa. Samassa yhteydessä uuteen vesiliikennelakiin siirtyy tarkistettu kansainvälistä huviveneenkuljettajankirjaa koskeva sääntely, koska kyseinen kuljettajankirja ei lähtökohtaisesti koske ammattiliikennettä.

Id Versionumero

Aluksen miehityksestä ja laivaväen pätevydestä annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään tarkemmin aluksen miehityksestä ja laivaväen pätevyyksien ja lisäpätevyyksien yksityiskohtaisista myöntämisedellytyksistä.

Asetus sisältää kansainvälistä huviveneenkuljettajankirjaa koskevaa sääntelyä, kuten pätevyyskirjan hakemista, myöntämisen edellytyksiä ja voimassaoloaikaa koskevia säännöksiä, jotka sisältyvät kesäkuussa voimaantulevaan uuteen vesiliikennelakiin. Asetus sisältää myös vuokraveneen kuljettajankirjan hakemista, myöntämisen edellytyksiä ja voimassaoloaikaa koskevan sääntelyn. Tätä sääntelyä on syytä tarkistaa vastaamaan uudistettua vuokravene-sääntelyä. Asetuksen kalastusaluksen kuljettajankirjaa B koskevissa pätevyysvaatimuksissa viitataan sisävesisääntöihin eli yhteentörmäämisen ehkäisemisestä sisäisillä kulkuvesillä annettuun asetukseen (Sisävesisäännöt 1978) (252/1978; jäljempänä *sisävesisäännöt*), jotka kumotaan uuden vesiliikennelain tullessa voimaan.

Asetus sisältää myös viittauksen liikenteen palveluista annetun lain pykälään, jonka numerointi on sittemmin muuttunut.

Asetuksessa säädetään vahtimiehen pätevyyskirjasta ja matruusin-konemiehen pätevyyskirjasta. Vahtimiehen pätevyyskirjaa koskeva pykälä on jäänyt tarpeettomaksi, koska pätevyyskirja myönnetään nykyään vahtimies kansi -pätevyyskirjana ja vahtimies kone -pätevyyskirjana. Matruusin-konemiehen pätevyyskirjaan johtavaa koulutusta ei ole olemassa eikä kyseisiä pätevyyskirjoja enää myönnetä. Myös matruusin-konemiehen pätevyyskirjaa koskeva pykälä on siten tarpeeton.

Asetuksen sanamuoto, jonka mukaan kaikilla laivaväkeen kuuluvilla on oltava turvatoimiin liittyvä koulutus, kattaa kaikki aluksessa tilapäisestikin työskentelevät henkilöt, kuten muun muassa tilapäiset korjausmiehet ja muusikot. Käytännössä vaatimus on ollut tällaiselle henkilöstölle hankala ja jopa mahdoton eikä se ole myöskään meriturvallisuuden kannalta perusteltu. Tällaiset tilapäisesti aluksella työskentelevät henkilöt on tarpeen sulkea vaatimuksen ulkopuolelle.

Kun asetus uudistettiin kokonaan vuonna 2018, lisättiin myös mahdollisuuksia simulaattorikoulutukseen. Tämä mahdollisuus ei kuitenkaan koskenut sitä koulutusta tai meripalvelua, joka on lähiliikenteen perämiehenkirjan tai koneenhoitajankirjan myöntämisen edellytyksenä. Toisaalta vahtikonemestariin kirjan osalta, jossa simulaattorikoulutus on jo nyt mahdollista, ei ole erikseen todettu, miten paljon sellainen koulutus vastaa perinteistä meripalvelun suorittamista. Nämä epäkohdat olisi syytä korjata yhdenvertaisuuden vuoksi.

Asetuksen nykyinen sääntely on myös joiltain osin epätarkoituksenmukaista. Vahtiperämiehenkirjan myöntämisen edellytyksenä on meripalvelu, joka voidaan osittain suorittaa harjoittelulla koulualuksella, jonka bruttovetoisuus on alle 500. On epätarkoituksenmukaista rajoittaa harjoittelu vain pienempiin koulualuksiin, koska harjoittelu suuremmilla aluksilla kehittää useimmissa tapauksissa osaamista paremmin. Toisaalta on myös epätarkoituksenmukaista, että joissain kohdin aluksen, jolla harjoittelu tai meripalvelu voidaan suorittaa, kokoa ei ole lainkaan määritelty asetuksessa (lähiliikenteen perämiehenkirjan ja yliperämiehenkirjan myöntämiseksi edellytettävä harjoittelu tai meripalvelu), joten myös harjoittelu tai meripalvelu pienellä veneelläkin täyttää nykyisen asetuksen vaatimukset. Aluksen koon alarajasta on tarpeen säätää, jotta varmistetaan harjoittelun tai meripalvelun riittävä taso.

Sellaisten lisäpätevyystodistusten saaminen, jotka koskevat öljysäiliöaluksen, kemikaalisäiliöaluksen ja kaasusäiliöaluksen lastitoimintojen hoitamista ja IGF-aluksen laivaväen lisäkoulutusta, on myös huomattu olevan tarpeettoman monimutkaista tai hidasta. Tämä johtuu asetuksen nykyisestä sanamuodosta, joka ei täysin vastaa STCW-yleissopimusta. Nykyinen sanamuoto edellyttää, että harjoittelun tai meripalvelun asianomaisten säiliöalusten lastitoimintojen hoitamista koskevien lisäpätevyystodistusten saamiseksi voi aloittaa vasta sen jälkeen, kun henkilölle on ensin myönnetty säiliöaluksen peruskoulu-

Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin 029516001	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	----------------------	--

tusta koskeva lisäpätevyystodistus. STCW-yleissopimuksen sanamuodon mukaan harjoittelun tai meripalvelun kerryttämisen voi kuitenkin aloittaa heti kun peruskoulutus on suoritettu. IGF-aluksen laivaväen lisäkoulutusta koskevien lisäpätevyystodistusten osalta nykyinen sanamuoto ei puolestaan mahdollista meripalvelun hyväksymistä sellaisilta aluksilta, jotka on rakennettu ennen IGF-säännösten voimaantuloa, mutta jotka käyttävät samanlaista polttoainetta kuin IGF-alukset, kuten kaasua. Nämä alan kansainvälistä sääntelyä tiukemmat vaatimukset hidastavat työllistymistä alalle ja hankaloittavat työvoiman saatavuutta myös uusiin ympäristöystävällistä polttoainetta käyttäviin aluksiin.

2. Esityksen vaikutukset

Asetus selkeyttää eräiden aluksilla työskentelevien henkilöiden pätevyysvaatimuksia, kuten miehitettynä vuokrattujen vuokraveneiden kuljettajia koskevia vaatimuksia. Vuokraveneiden kuljettajien vaatimuksissa määriteltäisiin nyt teoreettinen osaaminen ja selkeytettäisiin sitä, miten kokemus aluksen kuljettamisesta voidaan osoittaa. Tämä on omiaan lisäämään vuokraveneilyn turvallisuutta.

Vahtiperämiehenkirjan myöntämiseen liittyen asetettaisiin pituuden alaraja koulualuksille, joissa harjoittelua voidaan suorittaa. Alarajan asettaminen voi vähentää joidenkin olemassa olevien pienimpien koulualusten käyttöä harjoitteluun. Koulualuksia käyttävät koulutuksen järjestäjät. Koulualusten omistajat ovat pääasiassa yksityisiä elinkeinonharjoittajia. Pienimpien koulualusten sulkeminen pois ei vaikuttaisi merkittävästi harjoittelun järjestämiseen, sillä tällaisia pienimpiä koulualuksia on arviolta vain kuusi kappaletta. Yhteensä koulualuksia on 133 kappaletta. Pienimpien koulualusten sulkemisesta pois ei arvioida aiheutuvan taloudellisia vaikutuksia niiden omistajille, koska aluksia käytetään matkustajien tai lastin kuljetukseen ja harjoittelu tapahtuu samassa yhteydessä. Pienimpien koulualusten houkuttelevuus esimerkiksi merenkulun opiskelijoiden kesätyöpaikkana voisi kuitenkin laskea, koska tällaista harjoittelua ei enää hyväksyttäisi. Harjoittelu suuremmilla aluksilla varmistaisi paremman ja monipuolisemman osaamisen.

Se, että purjealuksilla suoritettava harjoittelu poistettaisiin vahtiperämiehenkirjaa koskevasta säännöksestä, tarkoittaisi sitä, että purjealuksia kohdeltaisiin jatkossa samalla tavalla kuin muita harjoitteluun käytettäviä aluksia. Purjealuksia käytetään tietyvästi jonkin verran harjoitteluun, mutta niistä ei ole tilastotietoja, sillä purjealusta ei ole määritelty.

Lisäpätevyystodistusten saamisen helpottaminen parantaa työvoiman saatavuutta erityisesti uusiin ympäristöystävällistä polttoainetta käyttäviin aluksiin, joita on valmistumassa suomalaisille varustamoille. Se nopeuttaa merenkulkijoiden työhön pääsyä ja vähentää merenkulkijoiden ja laivanisännän kuluja.

Simulaattorikoulutuksen lisääminen nopeuttaa työhön pääsyä. Lisäksi simulaattorikoulutuksen lisääminen tarjoaa mahdollisuuden harjoitella poikkeustilanteita, joita ei normaalisti aluksella suoritettavan meripalvelun aikana ilmene, minkä arvioidaan lisäävän meriturvallisuutta.

Asetuksen vaikutuksia täydennetään tarvittaessa lausuntojen perusteella.

3. Asian valmistelu

Esitystä on valmisteltu virkatyönä yhteistyössä Liikenne- ja viestintäviraston kanssa. Asetusluonnos perustelumistioineen oli lausuntokierroksella xxx 2020. Lausuntoja pyydettiin Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta, Etelä-Kymenlaakson ammattopistolta, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoululta, Liikenne- ja viestintävirastolta, Meriturvalta, Opetushallitukselta, Suomen Merimies-Unioni SMU ry:ltä, Suomen Varustamot ry:ltä, Suomen Matkustajalaivayhdistys ry:ltä, Suomen Konepäälystöliitto ry:ltä, Yrkeshögskolan Novialta, Axxell Utbildning Ab:lta, Satakunnan ammattikorkeakoululta, Länsirannikon

Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin 029516001	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	----------------------	--

Koulutus Oy WinNovalta, Högskolan på Ålandilta, Ålands yrkesgymnasiumilta, Ålands sjösäkerhetscentrumilta, Karkun evankeliselta opistolta, Maritime E.S.B.H Oy:ltä, Purjehduksenopettajat PORY ry:ltä, Suomen Navigaatioliitto ry:ltä, Suomen Navigoinninopettajat ry:ltä, Suomen Purjehdus ja Veneily ry:ltä, Tampereen Navigaatioseura ry:ltä, Suomen Veneilykouluttajat - Turvallisesti vesillä ry:ltä, Merivoimien esikunnalta, Rajavartiolaitokselta ja Suomen Laivanpäälystöliitto ry:ltä, minkä lisäksi esitys oli vapaasti kommentoitavana Lausuntopalvelu.fi -portaalissa. Lausuntoja saatiin xxx. Asetus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

4. Asetuksen sisältö

18 §. *Turvatoimiin liittyvä koulutus ja pätevyudet.* Pykälään lisättäisiin uusi 6 momentti, jossa suljettaisiin pykälän 1, 3 ja 4 momentin ulkopuolelle aluksella tilapäisesti tarkastus-, huolto- tai luotsaustehtävässä työskentelevät henkilöt, aluksella tilapäisesti esiintyvät taiteilijat ja muut näihin rinnastettavissa tehtävissä tilapäisesti työskentelevät henkilöt. Tällaisia näihin rinnastettavissa tehtävissä työskenteleviä henkilöitä voisivat olla esimerkiksi tilapäisesti aluksella työskentelevät matkaoppaat tai tulkit.

Kyseisiltä tilapäisesti aluksella työskenteleviltä henkilöiltä ei edellytettäisi 1 momentissa tarkoitettua turvatoimiasioiden peruskoulutusta. Heihin ei myöskään sovellettaisi 3 ja 4 momenttia, koska niissä säädetään ylemmistä turvatoimipätevyyksistä, jotka vaaditaan henkilöltä, jolla on määrättyjä turvatoimitehtäviä, tai henkilöltä, joka toimii aluksen turvapäällikkönä. Heihin sovellettaisiin ainoastaan 2 momentin vaatimusta aluskohtaisesta turvatoimiasioihin perehdyttämisestä. Aluskohtaisella perehdytyksellä varmistetaan, että kaikki perehdytettävät osaavat muun muassa havaita, tunnistaa ja raportoida turvallisuuspoikkeamia. Aluskohtainen perehdytys on tarpeellinen esimerkiksi siitä syystä, että tilapäinen huoltohenkilöstö liikkuu usein matkustajilta suljetuissa tiloissa, jolloin on otettava huomioon kulunvalvontaan liittyvät asiat.

21 §. *Pätevyyskirjan hakeminen.* Pykälässä säädetään pätevyyskirjan hakemisesta. Pykälästä poistettaisiin maininta siitä, että kansainvälistä huviveneenkuljettajankirjaa koskevista terveysvaatimuksista säädetään 34 §:ssä. Kyseisistä terveysvaatimuksista säädetään uuden vesiliikennelain 41 §:ssä.

24 §. *Vahtiperämiehenkirja.* Pykälän 1 momentin sanamuotoa selkeytettäisiin, jotta kävisi paremmin selville vaatimus siitä, että ohjatulla harjoittelulla tarkoitetaan harjoittelua, joka suoritetaan kansiosastossa eli osastossa, jossa vahtiperämies tulee valmistuttuaan työskentelemään. Pykälä ei muuttuisi sisällöllisesti tältä osin.

Pykälän 3 momentin 2 kohdasta poistettaisiin koulualusta koskeva bruttovetoisuusraja (alle 500) ja siihen lisättäisiin vaatimus koulualuksen vähimmäispituudesta (15 metriä). Koulualuksen enimmäiskokoa ei ole syytä rajoittaa, jotta myös suuremmilla koulualuksilla suoritettu harjoittelu voidaan hyväksyä. Muutos vaikuttaisi käytännössä vain kotimaanliikenteen koulualuksiin, sillä jo nykyisellään kansainvälisessä liikenteessä olevilta koulualuksilta, joiden bruttovetoisuus on vähintään 500, voidaan pykälän 1 momentin 3 kohdan a alakohdan mukaan hyväksyä harjoittelua. Koulualuksen vähimmäiskokoa on tarpeen rajoittaa, jotta varmistetaan se, että harjoittelu on tarkoituksenmukaista myönnettävän pätevyyskirjan kannalta STCW-yleissopimuksen edellyttämällä tavalla. Pienimmillä koulualuksilla suoritettava harjoittelu ei ole tarkoituksenmukaista, koska se ei anna riittäviä valmiuksia vahtiperämiehenä toimimiseen, sillä vahtiperämiehenkirja oikeuttaa toimimaan vahtipäällikkönä kaikenkokoisilla aluksilla ja kaikilla liikennealueilla. Koulualuksen vähimmäispituus olisi yhdenmukainen alusrekisterilain (512/1993) 1 §:n mukaisen alusrekisteriin merkitsemisen vähimmäispituuden kanssa.

Pykälän 3 momentin 4 kohta kumottaisiin. Liikenteen palveluista annetussa laissa tai laivaväkilaisissa ei ole määritelty purjealusta eikä sen kokoa eikä alusrekisterin tai liikenneasioiden rekisterin tietojen perusteella voida varmistua siitä, onko harjoittelu suoritettu purjealuksella vai konealuksella.

Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin 029516001	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	----------------------	--

Muutoksella varmistetaan se, että harjoittelu suoritetaan aluksilla, joilla suoritettava harjoittelu antaa riittävät valmiudet vahtiperämiehenä toimimiseen. Kohdan kumoaminen ei estäisi purjealuksen käyttöä harjoitteluun koulualuksena, jos alus kuuluu koulualuksen määritelmän piiriin.

Pykälän 3 momentin 5 kohdasta tulisi 3 momentin 4 kohta.

25 §. *Lähiliikenteen perämiehenkirja.* Pykälän 1 momentin 3 kohdasta poistettaisiin viittaus työharjoitteluun. Viittaus ei ole enää tarpeen, koska nykyään ohjatun harjoittelun katsotaan kuuluvan meripalvelun määritelmän piiriin.

Samoin kohdan a ja b alakohdassa täsmennettäisiin, että meripalvelua voisi kerryttää vain aluksella, jonka bruttovetoisuus on vähintään 30. STCW-yleissopimus edellyttää meripalvelun olevan myönnettävän pätevyyskirjan kannalta tarkoituksenmukaista. Lähiliikenteen perämiehenkirja oikeuttaa toimimaan perämiehenä lähiliikenteessä aluksilla, joiden bruttovetoisuus on alle 500. On tarpeen asettaa kokoraja, jotta voidaan sulkea pois hyvin pienet alukset, joista kertyvä meripalvelu ei anna riittäviä valmiuksia toimia perämiehenä niissä aluksissa, joissa toimimiseen lähiliikenteen perämiehenkirja oikeuttaa.

Lisäksi pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, johon lisättäisiin mahdollisuus korvata enintään yksi kuukausi harjoittelusta hyväksytyllä simulaattorikoulutuksella. Jo nykyisellään simulaattorikoulutus hyväksytään haettaessa vahtiperämiehenkirjaa, kotimaanliikenteen laivurinkirjaa ja sähkömestarin kirjaa. Simulaattorissa tapahtuva koulutus toisi hakijalle lisäosaamista navigoinnin osalta. Simulaattorikoulutuksen hyväksyminen nopeuttaisi lähiliikenteen perämiehenkirjan saamista ja työelämään siirtymistä varsinkin sellaisten hakijoiden osalta, jotka suorittavat esimerkiksi vahtiperämiehen tutkintoa, johon simulaattorikoulutusta jo nykyisin sisältyy. Lisäksi momentissa säädettäisiin, että kuuden tunnin pituinen simulaattorikoulutus vastaisi yhtä meripalvelupäivää.

Pykälään lisättäisiin myös uusi 3 momentti, jonka mukaan lähiliikenteen perämiehenkirja voitaisiin myöntää myös viimeistään 31.12.2021 hakemuksen tehneelle merenkulkijalle, joka on aloittanut 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun meripalvelun ennen 1.6.2020 aluksella, jonka bruttovetoisuus on alle 30. Säännös mahdollistaisi sen, että ennen asetuksen voimaantuloa pienemmällä aluksella aloitettu meripalvelu voidaan ottaa huomioon pätevyyskirjaa myönnettäessä.

27 §. *Yliperämiehenkirja.* Pykälän 3 momenttiin lisättäisiin vaatimus aluksen vähimmäiskoosta. Meripalvelun olisi oltava alukselta, jonka bruttovetoisuus on, 1 momenttia vastaavasti, vähintään 500. Samalla momentin rakennetta selkeytettäisiin jakamalla meripalveluvaatimus 1 ja 2 kohtaan.

STCW-yleissopimus edellyttää meripalvelun olevan myönnettävän pätevyyskirjan kannalta tarkoituksenmukaista. Kyseistä pätevyyskirjaa kansainvälisesti sääntelevä STCW-yleissopimuksen II/2-sääntö koskee aluksia, joiden bruttovetoisuus on vähintään 500. Pykälän 3 momentin mukainen pätevyyskirja antaa oikeuden toimia päällikkönä aluksilla, joiden bruttovetoisuus on alle 3000. Näin ollen on tarkoituksenmukaista rajata vaadittava meripalvelu aluksiin, joiden bruttovetoisuus on vähintään 500. Vastaava kokorajoitus on myös merikapteenin pätevyyskirjaan vaadittavassa meripalvelussa.

29 §. *Kalastusaluksen kuljettajankirja B.* Pykälän 1 momentin 2 kohdan a alakohtaa ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan vesiliikennelakia siten, että sisävesisääntöjen sijasta kalastusaluksen kuljettajankirjaa B hakevan olisi tunnettava uusi vesiliikennelaki. Lisäksi täsmennettäisiin viittausta meriteiden sääntöihin (SopS 30/1977). Maininta eksymän tuntemisesta poistettaisiin tarpeettomana, koska eksymä sisältyy kompassin tuntemiseen. Myös maininta laivapäiväkirjan pitämisestä poistettaisiin, koska merilain 18 luvussa säädetään laivapäiväkirjan pitämisestä eikä siinä nykyään edellytetä laivapäiväkirjan pitämistä aluksissa, joissa toimimiseen kalastusaluksen kuljettajankirja B oikeuttaa.

Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin 029516001	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	----------------------	--

33 §. *Vuokraveneen kuljettajankirja*. Pykälän 1 momentin 2 kohtaa täsmennettäisiin siten, että vuokraveneen kuljettajankirjan myöntämisen edellytyksenä olisi vähintään voimassa oleva ajokorttilain (386/2011) mukainen ryhmän 1 ajokortti tai vähintään ryhmän 1 ajoterveysvaatimusten täyttämisen osoittava lääkärintodistus. Säännös vastaisi kansainvälisen huviveneenkuljettajankirjan saamisen edellytyksiä uuden vesiliikennelain 41 §:n 2 momentin 2 kohdassa.

Pykälän 1 momentin 3 kohtaa täsmennettäisiin siten, että todistus hyväksytystä ensiapukoulutuksesta muutettaisiin todistukseksi veneilijöille tarkoitettuun tai vastaavaan ensiapukoulutuksesta. Sanamuotoa muutettaisiin, jotta vaatimus olisi yhdenmukainen kansimiehelle asetetun ensiapukoulutusvaatimuksen kanssa. Kansimiehelle on asetettu ensiapukoulutusvaatimus laivaväen pätevyyksistä annetussa Liikenteen turvallisuusviraston määräyksessä (TRAFI/301394/03.04.01.00/2017), jonka 5 kohdan mukaan kansimiehelle on annettava maissa annettavaa koulutusta, johon kuuluu muun muassa veneilijöille tarkoitettu ensiapukoulutus tai vastaava koulutus. Pykälässä tarkoitettuna hyväksyttynä ensiapukoulutuksena on pidetty EA1-koulutusta. Säännöksen muutoksella mahdollistettaisiin se, että ensiapukoulutus voisi olla myös veneilijöille tarkoitettu ensiapukoulutus, joka on suppeampi kuin EA1-koulutus, mutta se on räätälöity veneilijöille ja siihen sisältyy EA1-koulutuksesta poiketen hypotermia-asioita. Vastaavana ensiapukoulutuksena voitaisiin pitää jatkossa esimerkiksi EA1-koulutusta.

Pykälän 1 momentin 5 kohtaa täsmennettäisiin määrittelemällä, mitä teoreettista osaamista vuokraveneen kuljettajalta edellytetään. Kohdasta kävisi ilmi, mitä pidetään riittävänä teoreettisena osaamisena, koska tätä ei ole määritelty muualla lainsäädännössä. Vuokraveneen kuljettajankirjaa hakevalta edellytettäisiin tietämystä meriteiden säännöistä, merimerkeistä, merikartasta, kompassista, suuntimisesta ja suuntien asettamisesta, uudesta vesiliikennelaista ja merilain aluksen päällikköä ja meriselitystä koskevista säännöksistä ottaen huomioon vuokravenetoiminnan luonteen. Kaikkien aluksen päällikköä ja meriselitystä koskevien merilain säännösten tunteminen ei ole tarpeen, koska ne sisältävät asioita, jotka eivät sovellu sellaisenaan vuokravenetoimintaan.

Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, jonka mukaan vuokraveneen kuljettajankirjaa hakevan olisi osoitettava soveltuva kokemus aluksen kuljettamisesta vesiliikennelain 41 §:ssä tarkoitettulla kansainvälisellä huviveneenkuljettajankirjalla tai muulla luotettavalla tavalla. Säännöksellä selkeytettäisiin sitä, miten käytännön kokemus aluksen kuljettamisesta voidaan todentaa haettaessa vuokraveneen kuljettajankirjaa. Kokemuksen voisi osoittaa esimerkiksi kansainvälisellä huviveneenkuljettajankirjalla. Muu luotettava tapa osoittaa kokemus aluksen kuljettamisesta voisi olla esimerkiksi meripalveluote tai nykyisessä 2 momentissa tarkoitettun veneilyjärjestön, liikenteen palveluista annetun lain 11 luvussa tarkoitettun hyväksytyt merenkulun koulutuksen järjestäjän tai poliisin, Tullin, Rajavartiolaitoksen, Puolustusvoimien tai pelastuslaitoksen virkamiehilleen myöntämä todistus.

Pykälän nykyisestä 2 momentista tulisi 3 momentti. Momentti sisältää sääntelyn siitä, miten teoreettinen osaaminen meriteiden säännöistä ja muista 1 momentin 5 kohdan vaatimuksista on osoitettava. Siihen lisättäisiin, että vuokraveneen kuljettajankirjaa hakeva voisi osoittaa teoreettisen osaamisen myös liikenteen palveluista annetun lain 11 luvussa tarkoitettun hyväksytyt merenkulun koulutuksen järjestäjän myöntämällä todistuksella. Näin ollen säännös mahdollistaisi sen, että myös hyväksytyt ammattipätevyyksiin johtavaa merenkulun koulutusta tarjoavat tahot voisivat myöntää kyseisen todistuksen. Lisäksi säännöksessä muutettaisiin maininta Liikenne- ja viestintävirastossa suoritettavasta kokeesta maininnaksi Liikenne- ja viestintäviraston järjestämästä kokeesta, koska koetta ei aina järjestetä Liikenne- ja viestintäviraston tiloissa, vaan se voidaan järjestää muuallakin. Tämän lisäksi säännökseen lisättäisiin, että teoreettinen osaaminen meriteiden säännöistä ja merimerkeistä, merikartasta, kompassista, suuntimisesta ja suuntien asettamisesta voidaan osoittaa myös kansainvälisellä huviveneenkuljettajankirjalla, jolloin teoreettinen osaaminen vesiliikennelaista ja merilain aluksen päällikköä ja meriselitystä koskevista säännöksistä olisi osoitettava joko edellä mainitun veneilyjärjestön tai hyväksytyt merenkulun koulutuksen järjestäjän myöntämällä todistuksella tai Liikenne- ja viestintäviraston järjestämällä kokeella. Tämä vastaisi nykyistä käytäntöä.

Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin 029516001	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	----------------------	--

34 §. *Kansainvälinen huviveneen kuljettajan pätevyyskirja.* Pykälä kumottaisiin, koska kansainvälisestä huviveneenkuljettajankirjasta säädetään uuden vesiliikennelain 41 §:ssä.

35 §. *Koneenhoitajankirjat.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleeseen tehtäisiin kielellinen täsmennys.

Pykälän 1 momentin 3 kohtaan lisättäisiin mahdollisuus korvata enintään yksi kuukausi meripalvelusta simulaattorikoulutuksella. Jo nykyisellään simulaattorikoulutus hyväksytään haettaessa vahtiperämiehenkirjaa, kotimaanliikenteen laivurinkirjaa ja sähkömestarinkirjaa. Simulaattorikoulutuksen hyväksyminen nopeuttaisi koneenhoitajankirjan saamista ja työelämään siirtymistä varsinkin sellaisten hakijoiden osalta, jotka suorittavat esimerkiksi vahtikonemestarin tutkintoa, johon simulaattorikoulutusta mahdollisesti jo nykyisin sisältyy. Lisäksi kohdassa säädettäisiin, että kuuden tunnin pituinen simulaattorikoulutus vastaisi yhtä meripalvelupäivää.

36 §. *Vahtikonemestarinkirja.* Pykälän 3 momentin 1 kohtaan lisättäisiin, että kuuden tunnin pituinen simulaattorikoulutus vastaa yhtä meripalvelupäivää. Muutoksella yhdenmukaistetaan sääntelyä, sillä vastaava säännös on jo vahtiperämiehenkirjaa, kotimaanliikenteen laivurinkirjaa ja sähkömestarinkirjaa koskevissa pykälissä.

44 §. *Vahtimiehen pätevyyskirja.* Vahtimiehen pätevyyskirjalla tarkoitetaan vahtimies kansi -pätevyyskirjan ja vahtimies kone -pätevyyskirjan sisältävää pätevyyskirjaa. Pykälä kumottaisiin tarpeettomana, sillä jo nytkin vahtimies kansi -pätevyyskirjan ja vahtimies kone -pätevyyskirjan myöntämisen edellytykset täyttävälle henkilölle myönnetään molemmat pätevyyskirjat yhdelle pätevyyskirjalle, josta peritään ainoastaan yksi maksu.

47 §. *Matruusin-konemiehen pätevyyskirja.* Matruusin-konemiehen pätevyyskirja on STCW-yleissopimuksessa tarkoitettu vaihtoehtoinen pätevyyskirja, jossa yhdistetyllä matruusin ja konemiehen koulutuksella voidaan vähentää pätevyyskirjaan vaadittavaa meripalvelua verrattuna matruusin pätevyyskirjaan ja konemiehen pätevyyskirjaan vaadittavaan meripalveluun. Pykälä kumottaisiin tarpeettomana, sillä yhdistettyä matruusin ja konemiehen koulutusta ei enää järjestetä eikä matruusin-konemiehen pätevyyskirjojakaan näin ollen myönnetä.

66 §. *Öljysäiliöaluksen lastitoimintojen hoitamisesta annettava lisäpätevyystodistus.* Pykälän 1 momentin 3 kohtaa muutettaisiin STCW-yleissopimuksen mahdollistamalla tavalla siten, että meripalveluksi voitaisiin hyväksyä öljy- ja kemikaalisäiliöaluksen laivaväen peruskoulutuksesta annettavan lisäpätevyystodistuksen (ns. alempi lisäpätevyystodistus) myöntämisen edellytyksien täyttymisen jälkeen suoritettu meripalvelu. Näin ollen meripalvelua ei laskettaisi alemman lisäpätevyystodistuksen myöntämishetkestä, vaan siitä, kun alemman lisäpätevyystodistuksen olisi voinut saada.

67 §. *Kemikaalisäiliöaluksen lastitoimintojen hoitamisesta annettava lisäpätevyystodistus.* Pykälän 1 momentin 3 kohtaa muutettaisiin 66 §:ään ehdotettuja muutoksia vastaavalla tavalla.

69 §. *Kaasusäiliöaluksen lastitoimintojen hoitamisesta annettava lisäpätevyystodistus.* Pykälän 1 momentin 3 kohtaa muutettaisiin 66 §:ään ehdotettuja muutoksia vastaavalla tavalla.

71 §. *IGF-aluksen laivaväen lisäkoulutuksesta annettava lisäpätevyystodistus.* Pykälän 1 momentin 3 kohdan säännös jaettaisiin selkeyden vuoksi a ja b alakohtaan.

Kohdan a alakohta koskisi meripalvelun suorittamista. Siihen lisättäisiin STCW-yleissopimukseen sisältyvä mahdollisuus suorittaa meripalvelu aluksella, jonka polttoaine kuuluu IGF-säännösten soveltamisalaan.

Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin 029516001	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	----------------------	--

IGF-säännöstö sääntelee matalan leimahduspisteen polttoaineita, kuten nesteytettyä maakaasua LNG:tä, käyttäviä aluksia. Jo ennen IGF-säännösten voimaantuloa on rakennettu matalan leimahduspisteen polttoaineita käyttäviä aluksia, jotka ovat rakenteeltaan ja käytöltään hyvin samankaltaisia kuin IGF-alukset. On perusteltua hyväksyä niissä kertynyt meripalvelu lisäpätevyystodistuksen myöntämiseksi, jotta helpotetaan IGF-alusten käyttöönottoa ja työvoiman saatavuutta kyseisille aluksille. Useita IGF-aluksia on valmistumassa suomalaisille varustamoille.

Säännös vastaisi sisällöllisesti aiemman aluksen miehityksestä ja laivaväen pätevyydestä annetun valtioneuvoston asetuksen (166/2013) 72 b §:n säännöstä.

Kohdan b alakohta koskisi hyväksytyä meripalvelun korvaavaa koulutusta. Siinä mahdollistettaisiin se, että kaksi kolmesta vaaditusta polttoainetäydennyksestä voisi suorittaa myös osana meripalvelun korvaavaa koulutusta. Näin ollen polttoainetäydennyksien harjoittelu voisi sisältyä joko 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun IGF-aluksen laivaväen lisäkoulutukseen tai tässä b alakohdassa tarkoitettuun meripalvelun korvaavaan koulutukseen.

79 §. *Pätevyyskirjan ja lisäpätevyystodistuksen voimassaolo.* Pykälän 3 momentin 11 kohtaan tehtäisiin kielellinen täsmennys ja momenttiin lisättäisiin uusi 12 kohta, jonka mukaan vuokraveneen kuljettajankirja olisi voimassa toistaiseksi. Tällä hetkellä vuokraveneen kuljettajankirjan ja kansainvälisen huviveneenkuljettajankirjan voimassaolosta säädetään pykälän 4 momentissa. Pykälän 4 momentti kumottaisiin tarpeettomana, koska kansainvälisen huviveneenkuljettajan pätevyyskirjan voimassaolosta säädetään uuden vesiliikennelain 45 §:ssä.

92 §. *Ilmoitukset.* Pykälän 2 momentissa muutettaisiin liikenteen palveluista annetun lain pykälän numeroa siten, että se vastaa nykyistä pykälän numeroa.

5. Lainkohdat

Laki liikenteen palveluista (320/2017):

107 §:n 4 mom., 108 §:n 3 mom., 109 §:n 1 mom.

194 §:n 3 mom.

6. Voimaantulo

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2020.

Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin 029516001	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	----------------------	--